Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 144 JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 30, 1997 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 30-го ЛИПНЯ 1997 р. Ч. 144 РІК CIV.

Україна надіслала ноту президентові Білорусі

Київ(Р. Р.). —Тут у п'ятницю, 25-го липня, радникові Білоруської амбасади в Україні вручено ноту від міністерства Закордонних Справ України на ім'я президента Білорусі Александра Лукашенка з приводу його висловлювань про Україну 22-го липня під час зустрічі з працівниками Мінського авторемонтного заводу.

За повідомленням „Інтерфакс Україна", виступаючи перед робітниками, президент Білорусі А. Лукашенко сказав, що з Україною дуже важко працювати, економічні відносини не набули належного розвитку, а його домовлення з Леонідом Кучмою під час зустрічей у Гомелі й Києві „не виконується на практиці". На думку Лукашенка, між Білоруссю й Україною ще не скоро буде досягнуто такої глибокої інтеграції, як між Білоруссю і Росією. Тому на кордоні України з боку Білорусі вводиться тверда митна контроля. Такий же режим запровадить щодо України і Росія, запевнив А. Лукашенко: „Хоче Україна стати суверенною державою, нехай нею буде, але не за наш рахунок".

У ноті, надісланій Міністерством Закордонних справ України, сказано, що висловлювання А. Лукашенка не відповідають духові взаємовідносин двох держав і викликають подив. Адже між Україною і Білоруссю немає взаємних претенсій політичного, територіяльного чи іншого характеру. Звернено увагу і на те, що Україна в міжнародних організаціях активно проводить лінію на підтримку Білорусі й недопущення її ізоляції в світовому і европейському відношенні.

Начальник Управління зв'язків з країнами СНД Станіслав Лазебник, коментуючи заяву А. Лукашенка, зазначив, що такі висловлювання є недружніми, а обмеження в товарообміну між Україною і Білоруссю буде на шкоду обом державам. Між Україною і Білоруссю вже підписано 30 угод, а товарообмін становить 1.4 блн. дол. і до кінця року має досягнути 2 блн. дол. Головною проблемою при такому товарообміні є відмінність податкових законів і тарифів України і Білорусі. Отож, сказав С. Лазебник, треба надіятися, на здоровий глузд і на те, що між обома державами почнуться переговори з метою уніфікації митного законодавства, а не навпаки.

Злочинність зменшується

Київ. — Завдяки скоординованим зусиллям виконавчої влади і правоохоронних органів досягнуто певних успіхів у боротьбі з організованою злочинністю, однак перемогу над нею ще рано проголошувати, повідомила УНІАР.

25-го липня Координаційний комітет з боротьби з корупцією і організованою злочинністю відзначив на своєму засіданні, що результативнішою стала протидія злочинам у сфері приватизації, енергозбереження, зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльности.

На нараді, яку вів перший віцепрем'єр Василь Дурдинець, розглянено виконання вимог Президента і Уряду щодо системного здійснення комплексної цільової програми боротьби з корупцією і організованою злочинністю та Національної програми боротьби з корупцією. Серйозні претенсії і критичні зауваження висловлено на адресу ряду міністрів.

Того самого дня виступив в Ужгороді на пресконференції обласний прокурор Григорій Сковорода, який повідомив, що в Закарпатті також зменшилася злочинність — за перше півріччя на 3 відс. Однак, застеріг він, „казати про перемогу над злочинністю ще передчасно".

Непоганих успіхів, за його словами, досягнуто на початкових стадіях боротьби зі злочинністю, тобто у попередженні, виявленні і розкритті злочинів. Проте у розслідуванні і притягненні винних до відповідальности спостерігається серйозне недопрацювання. Кожна четверта справа не доходить до суду, що свідчить, за словами Г. Середи, про „невисокий професійний рівень" слідчих працівників і в першу чергу це стосується органів Служби Безпеки України.

Стан боротьби з корупцією залишається незадовільним. За словами прокурора, за шість місяців в області складено всього 60 протоколів про корупцію, а притягнуто до відповідальности лише 15 осіб. Корупціонерами переважно є люди на державних постах, тому притягати їх до відповідальности дуже важко.

Тим часом Координаційний комітет з боротьби з корупцією і організованою злочинністю схвалив плян скоординованих дій державних та правоохоронних органів щодо зміцнення законности і правопорядку на друге півріччя. Документ має розглянути Президент.

Бюджет збалянсовано

Лос Анджелес. — Під час перебування у стейті Каліфорнія Президент Билл Клинтон запевнив, що дотеперішні суперечності в питанні бюджету вдасться розв'язати в найближчий час. Республіканські лідери в Конгресі висловили таку саму надію.

Президент Б. Клінтон заробив це повідомлення на вечорі, присвяченому зборові фондів для Демократичної партії. Він підкреслив, що доведе до успішного кінця плян збалянсування бюджету і зменшення податків. До 2000 року здійснення цього пляну має заощадити 85 блн. дол.

„На мій погляд, плян є чудовий, його буде прийнято, якщо ми невідкладно прояснимо деякі точки", — сказав Б. Клінтон і висловив певність, що за плян проголосують понад 90 відсотків демократів.

Але й лідери Республіканської партії з повним оптимізмом підтверджують, що бюджет майже готовий. „Ми вже майже не маємо неузгоджених місць", — прокоментував ситуацію спікер Палати Репрезентантів Нют Ґінґріч.

Про зменшення податків і про те, які саме мають бути зменшені, в Конгресі точилися суперечки протягом декількох місяців, але й тепер ще невідомо, які види податків зазнають значних змін. Нібито будуть відновлені пільги для легальних імігрантів, скасовані згідно з прийнятим антивелферним законом у серпні минулого року. Також передбачено підвищення оплат за медичну програму Медікер в наступних п'ятьох роках для заможних пенсіонерів.

Вашінґтон сприяє відновленню близькосхідніх переговорів

Єрусалим, Ізраїль. — Ізраїльські і палестинські дипломати повідомили, що в найближчі дні будуть відновлені переговори в питанні близькосхідного врегулювання.

Після докладного узгодження з американськими принципів переговорів, міністер закордонних справ Ізраїля Дейвид Леві і палестинський міністер планування Набіль Шаат виступили з відповідною спільною заявою і підтвердили, що спеціяльний американський дорадник Денніс Росс вернеться в регіон у найближчі два тижні.

Згідно з інформаціями в пресі, заради досягнення компромісу Ізраїль відмовиться від будівництва жител для жидів в арабському районі Єрусалиму, а палестинці, зі свого боку, погодяться відкласти на пізніший час виведення ізраїльських військ зі західного берега Йордану.

Тим часом ініціятор будівництва нового жидівського поселення у східньому Єрусалимі американський мільйонер Ірвін Московіц назвав готовість прем'єра Беньяміна Нетаняху припинити будівництво „виявом расизму". І. Московіц, між іншим, сказав: „Земля і маєтки належать особисто мені і я тут побудую для жидів 70 будинків". Міська влада Єрусалиму вже дозволила І. Московіцу почати будівництво, і якщо мільйонер не зважить на мироносні зусилля дипломатів, то жидівсько-арабський конфлікт стане ще гострішим і може привести до нової війни.

Президент України поліпшує охорону здоров'я

Київ(Р. Р.). — Президент України Леонід Кучма минулого тижня доручив прем'єр-міністрові Валерієві Пустовойтенкові подбати про підготову законопроєктів, спрямованих на організацію охорони здоров'я громадян.

Президент наказав налагодити соціяльне медичне забезпечення громадян, санітарно-гігієнічну контролю в державі, поліпшити працю системи охорони здоров'я громадян і забезпечення їх медикаментами.

Міністрові охорони здоров'я Андрієві Сердюкові, міністрові фінансів Ігореві Мітюкові та керівникам місцевих органів виконавчої влади доручено забезпечити лікувально-профілактичні установи кваліфікованими фахівцями. Особливу увагу, зазначив Президент, треба приділити забезпеченню лікувальних установ на селі, не допускаючи зменшення персоналу чи зменшення постачання лікарських препаратів.

Пріоритетне фінансування, на думку Л. Кучми, необхідно передбачити для таких програм, як „Діти України", „Плянування сім'ї", „Здоров'я людей похилого віку", імунопрофілактики, боротьби з сухотами, венеричними хворобами і раком.

Аптеки передбачається передати у підпорядкування державної акціонерної компанії „Ліки України".

Підписано українсько-вірменські угоди

Київ (Р. Р.). — Тут 22–23-го липня з офіційними відвідинами перебував президент Вірменії Левон Тер-Петросян. На летовищі в Борисполі його зустрів міністер закордонних справ Геннадій Удовенко та голова Київської державної адміністрації Олександер Омельченко.

У Маріїнському палаці його прийняв Президент України Леонід Кучма. Під час переговорів обидва президенти обмінялися думками з широкого кола питань і виявили повне взаєморозуміння в оцінці ролі СНД та питаннях економічної і політичної співпраці, участи в міжнародних організаціях, а також щодо врегулювання конфлікту в Нагірному Карабасі. Президенти України і Вірменії підписали спільну деклярацію.

Відбулися також переговори Президента Вірменії з прем'єр-міністром України Валерієм Пустовойтенком та Г. Удовенком, в результаті яких підписано дев'ять документів: угоди про науково-технічне співробітництво, виробничу кооперацію, врегулювання податкових відносин, про торгівлю, автомобільне сполучення між обома державами, прикордонну і митну співпрацю, взаємодопомогу в боротьбі зі злочинністю та в пошуках архівних матеріялів. Між міністерствами оборони України і Вірменії підписано угоду про санаторно-курортне лікування військово-службовців та членів їхніх родин.

Президент Вірменії та супроводжуючі його особи також відвідали Центр інформації та документації НАТО в Києві, Архітектурний заповідник „Софія Київська", Києво-Печерську Лавру та кіностудію ім. О. Довженка, де взяли участь у відкритті пам'ятника великому синові трьох народів — вірменського, грузинського і українського — видатному кінорежисерові Сержієві Параджанову, який працював у Києві та створив тут фільм „Тіні забутих предків".

Д. Табачник відвідує Кубу на чолі української делеґації

Київ(Р. Р.). — У неділю, 27-го липня, українська молодеча делеґація, очолювана Дмитром Табачником, вилетіла до Гавани, Куба, для участи у світовому фестивалі молоді і студентів.

Фестиваль розпочався 28-го липня й закінчиться 6-го серпня.

Колишній голова Адміністрації Дмитро Табачник поїхав як член організаційного комітету проведення фестивалю. У складі української делегації є група депутатів Верховної Ради, представники Українського національного комітету молодечих організацій, Соціялістичного Конгресу Молоді, Союзу Українського Студентства тощо.

Українська делеґація підготувала до фестивалю свою програму та журнал „Ми — з України!" і повезла учасникам форуму привітання від Президента України Леоніда Кучми та голови Верховної Ради України О. Мороза.

Затверджено концепцію створення транспортових коридорів

Київ(Р. Р.). — На засіданні Кабінету Міністрів 24-го липня затверджено концепцію створення і функціонування мережі міжнародних транспортових коридорів. Програму їх створення розраховано на період до 2015 року.

Концепція передбачає реконструкцію та модернізацію наявних залізничних, морських та автомобільних шляхів за власні й бюджетні гроші та будівництво нових, швидкісних платних автомобільних магістралей за рахунок недержавних грошей, в тому числі й закордонних. Ці транспортові коридори полегшать перевезення через Україну між Центральною Европою і країнами СНД; також між країнами Південної Европи, Близького Сходу, Африки і країнами СНД; між Індією, країнами Центральної Азії, Далекого Сходу і країнами Балтії та Скандинавії; між Китаєм, країнами Закавказзя, Середньої Азії, Далекого Сходу і країнами Західної Европи, Балтії, Скандинавії.

Створення транспортових коридорів на цих напрямах підтримує Европейський союз. На другій Пан-Европейській конференції міністрів транспорту европейських держав ухвалено включити, як складові частини до мережі міжнародних транспортових коридорів, існуючі коридори: №3 Берлін (Дрезден)—Вроцлав—Львів—Київ; №5 Трієст—Любляна—Будапешт(Братислава)—Львів; №7 Дунайський (водний); №9 Гельсінкі—Санкт-Петербург—Мінськ(Москва)—Київ—Кишинів(Одеса)—Димитровград.

Для розбудови пунктів різноманітних автодорожніх послуг перевагу надається приватному капіталові.

АВТОВІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ УКРАЇНА—ЛИТВА—УКРАЇНА

Київ(Р. Р.). — Начальник Управління міжнародних зв'язків і перевезень Міністерства Транспорту України Анатолій Ткаченко повідомив, що Литва стала першою країною з безвізовим в'їздом для українських автомобільних перевізників. Це правило діє від 1-го липня після ухвалення такого рішення українсько-литовською комісією. Водіям міжнародних перевезень видаватиметься спеціяльний дозвіл. Обсяг автомобільних перевезень, особливо з боку Литви, цього року значно збільшився і тому виникла потреба полегшити перетин кордону.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

СТВОРЕНО ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ

КИЇВ. — Тут при Кабінеті Міністрів України створено Інститут економічного прогнозування. Про брак такої „комплексної наукової установи", яка прогнозувала б економічний розвиток держави, Валерій Пустовойтенко говорив у своїй промові в парляменті 16-го липня, коли обговорювалася його кандидатура на пост прем'єр-міністра України. Тепер він підписав постанову про створення інституту. Обов'язки директора нової установи тимчасово, до обрання директора, виконує академік НАН України Валерій Геєць.

РОЗПОЧАЛИ БУДОВУ ХРАМУ

ЧЕРНІВЦІ. — Тут до відзначення 2000-річчя Різдва Христового Українська Православна Церква Київського Патріярхату за сприянням Чернівецької обласної державної адміністрації плянує спорудити найбільший у західніх областях 18-купольний православний храм. Створено і Організаційний комітет для відзначення 2000-річчя Різдва Христового, який очолили голова обласної державної адміністрації Георгій Філіпчук та вищі духовні особи Митрополії УПЦ КП. Органам державної влади доручено сприяти християнським організаціям у спорудженні храму та в реконструкції зруйнованих та закритих культових споруд. До відзначення 2000-річчя Різдва Христового передбачено передати релігійним організаціям культові приміщення і майно, що є у державній власності.

ДИПЛОМАТИ ВІДВІДАЛИ ЧАЕС

ЧОРНОБИЛЬ. — Близько 60 дипломатів, які представляють Україну за кордоном, відвідали Чорнобильську Атомну Електростанцію на чолі з міністром закордонних справ України Геннадієм Удовенком. Там вони зустрілися з генеральним директором ЧАЕС Сергієм Парашиним і працівниками станції та ознайомилися з умовами праці й проблемами, які є сьогодні і можуть виникнути в майбутньому на об'єкті „укриття", спорудженому над аварійним четвертим бльоком ЧАЕС. Обговорено також перспективи економічного розвитку регіону після закриття ЧАЕС. За словами Г. Удовенка, дипломати приїхали, щоб глибше зрозуміти чорнобильську проблематику, яку вони мають достовірно і переконливо довести до керівників інших держав та світової громадськости. Наслідки, породжені катастрофою в Чорнобилі, не повинні лягти тягарем на саму лише Україну, вважає Г. Удовенко. Начальник ремонтного цеху Борис Куценко поінформував, що єдиний працюючий на ЧАЕС третій енергобльок 21-го липня зупинено на 70 діб для плянового ремонту, але терміни ремонту, на його думку, можуть затягнутися через відсутність належного матеріяльно-технічного забезпечення.

ЗСУВИ ҐРУНТУ

КИЇВ. — У Спеціяльному управлінні протизсувних і підземних робіт повідомили, що в столиці України виявлено близько 100 зсувонебезпечних дільниць. У найнебезпечнішій з них є Маріїнський Палац, під яким зрушення ідуть все швидше і швидше. Два роки тому поблизу вулиці Кайсарова зсув порізвав навпіл вікове дерево, розколов стіни приватних будинків і з тих пір цей район оголошено небезпечним. Його мешканці пишуть у різні інстанції, але держава не має грошей і нічого не робить. Щоправда, на вулиці Кудрявській, де недавно провалилася частина вулиці і пошкоджено будинок, ґрунт укріпили і будинок відремонтували, отже його мешканці цього тижня повернулися в свої домівки. Повідомили фахівці і про ще одну загрозливу ситуацію: сповзає в Кучмін яр Батиєва гора, забудована приватними будинками. Останнім часом там з'явилися двоповерхові та чотириповерхові котеджі сьогоднішньої буржуазії, а схили гори забудовано гаражами. Всі ці споруди появилися без погодження з геологами-протизсувниками. На думку фахівців, кожна така забудова є черговим поштовхом до зсуву. Надійшов тривожний сигнал з Троєщини, де в першій поліклініці на вулиці В. Маяковського в підвалі з'явилася вода і піднялася на 30 сантиметрів. Звідки вона — ніхто не знає. Фахівці підозрівають, що при спорудженні будинку не знято торф у заплаві зниклої річки Радосинь, яка протікала саме в цьому місці. Виглядає, що схована під землею ріка намагається вийти назовні.

СВЯТО ЗАЖИНКІВ

ПИРОГІВ. — У Музеї архітектури і побуту під відкритим небом біля селища Пирогів, у Харківському районі Києва, відбулося свято зажинків, організоване працівниками музею з участю народного хору та священика УАПЦ о. Бориса, який посвятив музейне поле і виконавців свята зажинків. Глядачам розповіли, що так від давніх часів українські селяни починали збір урожаю. Щоправда, народознавці вважають, що в Україні святкували не так початок жнив, як їх закінчення. Та цей обряд спостерігали переважно представники закордонних амбасад і представництв, які такими деталями не переймалися. Дипломати мали нагоду познайомитися з цим прекрасним народним звичаєм. Шкода тільки, що в день свята жита були ще зелені, отож скошеного молотити не доведеться.

КОНТРАБАНДА БУРШТИНУ

РІВНЕ. — На контрольно-пропускному пункті Ягодин на українсько-польському кордоні працівники СБУ та митники затримали трьох громадян України, які намагалися вивезти до Польщі шість кілограмів контрабандного бурштину. Це — найбільша партія контрабандного бурштину, яку виявлено після того, як держава взяла його родовища під охорону. Один з вилучених каменів вагою 1 кілограм буде передано до музею, оскільки експертиза встановила, що вилученим дорогоцінним камінцям щонайменше 35 млн. років.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРУ Альберто Фуджіморо, у своїй промові про стан країни, проголосив зниження податків і вищі платні для публічних службовців, але він ні слова не згадав про корупцію в урядових установах країни. Як відомо, населення Перу незадоволене політичними ходами Фуджіморо, зокрема його потуранням військовикам, які фактично правлять країною.

НАСЕЛЕННЯ східньої Німеччини, зокрема Франкфурту над Одрою, зорганізувало рятувальні групи у боротьбі з виливами Одри, які загрожують містові. З уваги на великі дощі в Центральній Европі, повені причинилися до знищення тисячів акрів землі в Польщі і Чехії та до загибелі понад 100 осіб. Рятувальні групи в околицях Франкфурту над Одрою евакують населення та стараються запобігти виливам ріки.

В АМЕРИЦІ

У МИНУЛОМУ РОЦІ Адміністрація Президента Билла Клінтона звернулася до місцевих громадських і приватних організацій, які працюють у ділянці послуг, зі закликом виділити стипендії у сумі 500 дол. учням молодших і старших кляс середньої шкіл за кращу працю у сфері обслуговування в якості добровольців. Минулої суботи у своєму щотижневому радіозверненні до нації Президент із вдоволенням відзначив, що найвідоміші сервісні організації відгукнулися на цей заклик. 1,600 учнів дістануть тисячодолярові стипендії, які доможуть їм заплатити за навчання в коледжі. Серед організацій, які виділили необхідні фонди на стипендії, Президент назвав Американський леґіон, Клюб Ротарі, молодечі ліги та інші. Вони, підкреслив Б. Клінтон, „стимулюють нашу молодь віддавати сили для праці в ім'я добра нашого суспільства".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486.
UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Незалежність, невтралітет, бльоковість

Так буває з невченим псом у дворі: господар вже хвіртку відчинив, вже вітається за руку з гостем, а немудрий пес все ще гавкає та казиться на ланцюзі. Українські ліві, у Верховній Раді і поза нею, ніяк не годні втриматися від антинатівської гістерії — у своїй „принциповій" ворожості до Заходу вони й не помічають, що Москва, їхня великодержавна матір, всупереч власним недавнім погрозам на адресу НАТО, тишком-нишком погодилася на його поширення і навіть на своєрідне з ним бльокування, на хартію НАТО—Росія. Таким чином, київські соціялісти і комуністи своєю непоступливістю шкодять не тільки Україні, але заодно й Росії.

Те, що відбувається з НАТО, є тільки початком. Світ змінюється, виникають і швидко міцніють нові центри сил. На цьому місці ми вже писали про заснування мусулманської „Великої вісімки". Якщо Европа в наступному сторіччі хоче мати вплив на світові процеси, то конче мусить зформуватися нова система загальноевропейської безпеки. Тому НАТО, оборонний союз, відчинив свої двері перед післякомуністичною Східньою Европою. Ясна річ, є підстави казати, що Захід, зокрема ЗСА, особисто Президент Клінтон, поступилися перед Росією, прийнявши до НАТО тільки трьох нових членів і дозволивши Росії текстом згаданої хартії мати в союзі певний голос. Події можна навіть інтерпретувати в той спосіб, що, мовляв, З'єднані Стейти Америки і Росія домінуватимуть в Европі, іншими словами — знову континент поділено на дві сфери впливу.

Але не менш логічною є й та точка зору, що Росія, ізолювавши себе від Заходу, від цивілізованого світу, опиниться віч-на-віч з такими проблемами, внутрішніми і зовнішніми, що сама не дасть собі з ними ради. Саме тому вона й схилилася „раптом" до Заходу.

Цей російський праґматизм мав би послужити взірцем для України. Їй сам Бог велить бути разом зі західньою демократією і в новій европейській системі безпеки відігравати значну ролю. Але для цього їй треба „трошки": у кожну політичну мить твердо бути собою, самостійною Україною, не зважаючи на надмірну близькість Росії. Тобто, Росія нехай робить, що хоче, Україна ж мусить несхитно іти своєю дорогою — до надійного запевнення державного суверенітету і національної безпеки.

На цьому шляху вже тепер виглядає анахронізмом позабльоковий статус України. Світ змінюється, але змінюється як система бльоків. Погляньмо на таку традиційно невтральну країну, як Австрія. Цими днями її президент Томас Клестіль у своєму зверненні до громадян сказав, що коли Австрія „залишиться за натовським порогом, це матиме для неї фатальні наслідки". Покищо австрійці, принаймні половина населення, не підтримують цієї ідеї — народ звик до провінційного, сонного плину буття. Проте обставини вимагають змін: наприклад, Австрія виготовляє добру зброю, однак офіційний невтралітет забороняє її продавати. Канцлер Віктор Кліма, соціял-демократ, наполягає на проведенні загальнонародного референдуму з цього привоіу, однак інші державні діячі, як от міністер закордонних справ Вольфґанг Шюссель, нагадують, що оскільки закон про невтралітет прийнято у 1955 році без референдуму, то й відмовитися від невтралітету можна без голосування. Це вигідно — і Австрія це зробить. Аритметика проста: вступ до НАТО обійдеться для країни рівно втричі дешевше, у сенсі військового бюджету, ніж запевнення безпеки в умовах збереження невтралітету. Крім того, Австрія виграє і політично. Не надаремне генеральний секретар НАТО Гавіє Соляна, висловлюючись щодо розвитку оборонного союзу, полестив австрійцям: „Якщо Австрія зважиться, то ми дійсно змінимо мапу Еврпои".

Україна у своєму потенціялі — економічному, демографічному, інтелектуально-духовому — незрівняно переважає Австрію. Тому її інтеґрація зі Заходом не просто змінить мапу Европи, але змінить її до кращого. Світ стане спокійнішим і безпечнішим.

Водночас українці не повинні мати — про це їх багато разів остерігав Збіґнєв Бжезінські — ніяких ілюзій щодо Росії, і тверезо, відповідально відрізняти економічні ваємини від політичної інтеґрації. Бо межа між ними дуже тоненька і з часом економічне співробітництво непомітно переросте у повне політичне підпорядкування. Чогось кращого від Росії сподіватися все ще годі.

Петро Грицак

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ВІДНОСИНИ СЬОГОДНІ

Недавні дискусії проблем, які вимагають негайної уваги, на найвищому державному рівні в Києві, значно покращили сусідські відносини між Польщею та Україною. Того роду поступ треба старатися якнайкраще оцінити як приклад, що повинно статися в майбутньому у співжитті обох народів. Одначе, в теперішніх умовах, ще є багато справ, які вимагають серйозної і невідкладної уваги для дійсно гармонійного, добросусідського співіснування, зі сторони уряду й відповідальних за публічну опінію політичних і культурних діячів обох народів.

Історія свідчить

Як відомо, Польща остаточно опанувала Галичину у 1387 році концентричним нападом, при помочі своїх нових союзників, литовців. Почалося це все від отруєння, як виглядає, польським аґентом, останнього князя Галицько-Волинської держави, Юрія II Тройденовича, 6-го квітня 1340 року. Решта України потрапила під польське панування після Люблінської унії 1569 року, коли під сильним політичним натиском Литва передала Польщі Підляшшя, Волинь, Київщину та Брацлавщину. Все це були недобросусідські, аґресивні потягнення, які на довгу мету не принесли Польщі жодної користи, тільки злу волю найближчих сусідів та цілковиту втрату власної незалежности. Тому сьогодні поляки, у противенстві до свого становища у Варсалі в 1918 роках, таки рішили зрезиґнувати по-доброму із колишніх своїх „східніх кресів".

Ця аґресія, що почалася понад 600 років тому, була хитро продуманою, в жодній мірі не спровокованою українцями, які ніколи такого нападу на Польщу не поповнили. Б. Хмельницький мав у 1649 році добру нагоду, все таки рішив того не робити. До аґресії на українські землі поляки залюбки уживали всяких союзників — спочатку мадярів, потім литовців й москалів (у відомому Андрусівському договорі з 1667 року), а остаточно навіть румунів та деколи німців. Темпераментно їм чомусь, одначе, найбільше відповідали мадяри (яких навіть називали „братанками"). Литовців використали як могли і коли було треба, а потім старалися їх культурно й політично асимілювати. З москалями мали особливо прикрий досвід, остаточно втративши на їхню користь незалежність у 1795 році.

Найгірше потерпіли від польської аґресії українці, зле трактовані на своїй власній землі, включно із ґеноцидними епізодами — „щоб навіть не лікарство русина не залишилося", як казав польський коронний гетьман С. Чарнецький у XVII ст. Тому не диво, що спроби колонізації „осаднікамиˮ, нищення православних церков, поліційна сваволя та терор польського Корпусу охорони пограниччя (КОП) зробили ситуацію, якраз на Волині, дуже напруженою за 20 років польського панування (1919-39). Це проявилося на Волині у відомих подіях в 1934-44, роках як також в наслідках безвідповідальних інструкцій від лондонського польського уряду до польського підпілля (АК), щоб фактично перебрати у свої руки владу, акціями „Вахлярж" та „Буржа". Це доводить до льокальної громадянської війни, із великими людськими жертвами, за які поляки уважають відповідальними чомусь тільки українців. Члени АК, добре відомо, також не були ангелами.

Сучасність ставить інші вимоги

Все таки наміри польсько-українського зближення, започатковані на верхах, є дуже позитивними. Треба, одначе, старатися, щоб довести до свого роду перевиховання цілого польського громадянства, бо покищо на побутовому рівні в наставленні до українців зі сторони місцевої влади дають про себе знати неприємні тенденції. Напруження, яке запанувало за 20 років влади Речі Посполитої, а потім за 50 років „людової" Польщі, дальше існує через синерґетичний ефект кількох факторів. Велика частина польського суспільства переконана у таких „провинах" українців супроти поляків: що українці нібито брали участь у вбивстві польських професорів у Львові в липні 1941 року. Що масакра арештованих (які ніби були поляками), в той самий час у Львові, була саме ділом українців. Що українські „власовці" брали активну участь у придушенні повстання в Варшаві в 1944 році. Та ряд інших. Популярна та автобіографічна література Польщі всіх, і дійсних, і уявних, німецьких коляборантів уперто називає „українцями". Також підкреслюється, що УПА — це якась унікальна злочинна організація, яка сліпо служила німцям і допомагала їм успішніше „мордувати" поляків. Деякі твори того жанру видано мільйоновими накладами та показувалися в кіні й на телевізії.

Недавно польські газети повідомили про створення фільму за мотивами відомого твору Г. Сєнкевіча „Огнєм й Мєчем", про події в Україні під час повстання Б. Хмельницького, де українців трактується спотворено, історично неправдиво. Ця книжка була довгі роки в школах обов'язковою лектурою. Недавно її знову перевидано англійською мовою. У результаті польське суспільство далі перебуває у стані якогось трагічного запоморочення, уявної психологічної війни із українцями. Ось що сказав дослівно посадник Перемишля, з нагоди українського культурного фестивалю, що мав відбутися 24-27-го червня цього року: „У Перемишлі можна навіть перевести ескімоський культурний фестиваль, тільки не український!" Фестиваль таки відбувся, а приїхав на його відкриття навіть польський прем'єр-міністер Цімошевіч, щоб якось направити справу. В самому місті, де тепер живе до 6,000 українців, видно навіть у центрі міста примітивні антиукраїнські „ґраффіті". На вулиці люди бояться говорити по-українськи, щоб не почути якоїсь неприємної завваги. Відома школа ім. М. Шашкевича всуціль покрита „ґраффіті", а вікна заступлені ґратами. Коли автор у 1929-35 роках ходив до тої школи, подібних інцидентів ніхто собі й уявити не міг.

У Львові ситуація краща

Тим часом у віддаленому 100 кілометрів Львові ситуація є багато кращою. Нема антипольських „ґраффіті", нема також такої антипольської масової шовіністичної макулятури, якою, в антиукраїнській версії, переповнена Польща. Правда, у зв'язку з „ескімоськими" заявами посадника Перемишля, відбулася „церемонія топтання" польського та російських прапорів, і той інцидент зараз старалася ізолювати влада з Києва. 22-го вересня 1996 року автор мав нагоду вислухати короткий концерт польської духової оркестри з граничного села Медики, яка виступала коло головної польської катедри у Львові. Публіка та перехожі чемно все вислухали, були навіть оплески, коли концерт закінчився польським національним гимном. Автор собі подумав: коли така сцена, тільки українофільська, буде можлива в нашому Перемишлі?

Одним словом, справа зближення між обома народами на побутовому рівні вимагатиме ще великих зусиль, щоб виполоти засіяні колишніми польськими урядами зерна ненависти та недовір'я серед поляків до українців. Відбувалося це під гаслами „на знищення Руси", „пусць русіна на русіна", що Польща має сягати „від моря до моря", тобто від Балтійського до Чорного моря, бо нібито є передмур'ям християнства і тому має право панувати над іншими народами. Теперішній уряд, виглядає, цілком інакше дивиться на ті справи, після досить неприємних досвідів минулих 50 років, але не може всього нараз направити — та неїстівна зупа варилася цілими століттями. Може, одначе, дещо дивним видаватися факт, що на побутовому рівні подібні конфлікти мають поляки також із іншими сусідами.

АЛЬМАНАХ УНС'98

Редакція „Свободи" приймає матеріяли до Альманаху УНСоюзу на 1998 рік, в якому припадають такі роковини, як 200-ліття появи „Енеїди" Івана Котляревського, 80-ліття проголошення Четвертого Універсалу в Києві, 150-річчя заснування Головної Руської Ради та інші. Статті на ці та інші теми редакція прийматиме до розгляду до 15-го вересня ц. р. — **Ред.**

Любов Коленська

ЗОЇ — У ЇЇ ТВОРЧИЙ АЛЬБОМ

II

Але тепер повернімось до її твору „Культурні арабески", де переважають сатиричні вірші. Їхнім змістом є сатирична настанова поетеси до окремих одиниць, до спільноти, а навіть до себе самої. Зоїне перо глузує з порожнечі людини, з роздутого до себелюбних розмірів „я", з ненаситного збагачення матеріяльним добром, насміхається з дрібноміщанства. І всі оті прояви людської слабости зовсім не діються на якійсь далекій, фантастичній, плянеті, а схоплені із справжньої дійсности, з життя українських поселенців на різних континентах світу. Проте, це не якісь особисті жовчні міркування, бо під патиною сатири криється не що інше, як любов поетеси до свого народу — в бажанні прокинути його до корисної дії, визволити із матеріялізму і порожнечі, прокинути з апатії, збайдужіння, щоб українська людина виправдала свій глибокий, кришталький ідеалізм і світогляд. У всіх Зоїних сатиричних віршах і оповіданнях під хворостом глузувань є любов до свого брата-українця, є приязні почування... Ніколи немає в них злоби, ніколи — бажання, щоб когось зумисне болюче вдарити... Зоїна сатира — це вислів її суто українських і людських відчуттів, це її спостереження суспільних явищ. Едвард Козак — ЕКО, сам гуморист і знаменитий сатирик, маляр та знаменитий карикатурист, у передмові до збірки „Культурні арабески" між іншим пише, що... „що він, як добрий джентелмен, відступає біля себе місце дамі — поетці сатиричного жанру високого рівня та великої громадської відваги" — Зої Когут.

Зразком цієї витонченої іронії до суспільних явищ в тодішній українській громаді хай послужить вийняток вірша з цієї книжки п. з. „Політичній еміґрації". Ось він: „Ой, не будьмо всі самоситими, Самоп'яними в мрійнім сні... Україна — далі без нас житиме! Але ми без Вкраїни — ні!" Або в поезії „Борщ та гопак" — поетеса пише: „Ви помиляєтесь, шановний! Ну що ж, їй Богу! Вам Рідний Край — це сполука слів, яка нагадує гопак і 'Б'ють пороги', та смак борщу чи пахощі грибів..."

У цій збірці ще одна новина — знаходимо в ній вісім оповідань. У них проявляється подружня проблема. Переважно, наче на естраді, двоє героїв — чоловік і жінка. У них ще жевріє бажання внести у їхні сірі будні, хоча б на мент, красу, у них є ще сантимент один до одного, ще існує тривога за їхнє щастя. Письменниця аналізує, чому після довших років у багатьох подруж наступає розчарування, чому в них наростають проблеми. Зоїн підхід — наскрізь реалістичний — і в описі побути її героїв, і в підході до їхніх переживань, а навіть у фізичному зображенні окремих осіб. Є й одне оповідання п. з. „Вечір перед Різдвом", у якому авторка його пише про відродження Степана Селянського із зневіри, із затрати усілякого сантименту до традицій, до всього святого, що було колись у його душі... Пише про відродження Степана до теплих людських почуттів, до давніх традицій і глибокої віри.

У збірці „Культурні арабески" знаходимо вже проблиски і віщування, що Зоя перейде на інший жанровий шлях — до лірики. Правда, вони ще невиразні і їх небагато, бо тут є всього одинадцять ліричних поезій. У них — туга за Україною, бездонна ностальгія, релігійний патос молитви, особисті почування. Там і пригорща контрастів: зелень австралійських евкаліптів і краса українських топіль, щедрість калинових ягід, а понад ними — осяйне мерехтіння зір...

Іноді ми із Зоєю зустрічалися. Прялися тоді поміж нами розмови — і в розіскрених її очах зринали, покищо лиш в її уяві, нові рядки віршів. І вона залюбки імпровізувала надумане... Заходили знайомі, наші приятелі, і ми довго гуторили. А тем була невичерпна гать... Коли всі розходилися, Зоя часто виходила на прохід, а звідтіля верталася уся розмріяна, із дещо химерною усмішкою. Ще кілька слів „надобраніч" поміж нами — і вона мерщій йшла в свою кімнату, щоб писати, писати... аж у пізню ніч. І коли другого дня на полуденку збирався гурт найближчих наших друзів, вона розгортала аркуш пеперу і читала нові вірші... Все виходило в неї — щиро і ненадумано. Тоді її поезія, її чарівна поведінка загортали нас у свій ніжний, ліричний серпанок. А ми були такі вдоволені і щасливі...

Закінчення буде.

Геннадій Гамалій

Нова література нової України

"From Three Worlds," New Writing from Ukraine, Ed. by Ed Hogan, Boston, Zephyr Press, 1996, 282 p.

"Reich mir die steinerne Laute", Ukrainische Lyrik des 20. Jahrhundrets, Brodina Verlag, 1996, 164 s.

Антології найновішої української літератури, що, як ніколи раніше, почали з'являтись останнім часом на Заході, є, здається, непоганим доказом того, що чутки про смерть української літератури в ринкових умовах дещо перебільшені. Попри майже цілковиту відсутність книжкових видань, сучасна українська література досить успішно існує в журнальному режимі, сяк-так доходячи якщо не до власного, то, принаймні, до закордонного читача.

Редактор і видавець американської антології «З трьох світів» (названої так за однойменним оповіданням Євгенії Кононенко) Ед Гоґан у короткому вступі до книги признається, що ще в 1993 році він не мав узагалі жодного уявлення про українську літературу. Вирішальним виявилося особисте знайомство з американським письменником українського походження Аскольдом Мельничуком, а відтак і його друзями з України — прозаїком Володимиром Дібровою та поетом і есеїстом Оксаною Забужко. «Я був вражений, — пише Гоґан, — захопленою реакцією американських студентів, коли Діброва читав свої твори у Гарварді... На мій превеликий подив, українська література виявилася куди подібнішою до американської, ніж до відомої мені російської...»

Залучивши до праці над антологією Мельничука, Забужко, а також літературного критика з України Миколу Рябчука та вченого-славіста і перекладача з Пенсильванії Михайла Найдана, Гоґан зумів підготувати за два роки досить ґрунтовний том сучасної української прози й поезії, видавши його як у м'якій, так і в твердій (досить респектабельній і рідкісній для подібних видань), «бібліотечній» обкладинці. Передмову до книги написала Соломія Павличко, у перекладанні взяли участь найкращі американські прозаїки і поети, котрі мали змогу особисто співпрацювати з авторами англомовних підрядників.

До антології увійшли в основному «вісімдесятники» — найактивніше і, здається, найцікавіше сьогодні покоління в українській літературі. Окрім згаданих уже О. Забужко, Є. Кононеко та В. Діброви, проза й поезія представлені тут Євгеном Пашковським, Наталкою Білоцерківець, Галиною Пагутяк, Юрієм Винничуком, Олегом Лишегою, Костянтином Москальцем, «бубабістами» та Богданом Жолдаком. Лише Валерій Шевчук та Василь Голобородько належать до дещо старшого покоління і потрапили до антології скоріш за все завдяки вже готовим на момент її укладання перекладам, а можливо, і як своєрідні «авторитети», безпосередні попередники молодших авторів.

Проілюстровано антологію працями двох блискучих українських художників — Миколи Кумановського та Івана Марчука, а також фотознімками Тані д'Авіньйон, чудовими за якістю, але сюжетно не зовсім доречними у підкреслено «модерновій» антології, автори й упорядники якої мали, здається, цілком протилежну мету, ніж створити патріярхально-традиціоналістичний, колоніяльно-етнографічний образ України.

На тлі майже розкішної «американської» антології «німецька» збірка є значно скромнішою — і за обсягом, і за оформленням, і, зрештою, за рівнем філологічно сумлінних, але мистецьки не таких виразних перекладів, зроблених Анною-Галею Горбач, знаною німецькою україністкою. Названа вона за рядком із Богдана-Ігоря Антонича «Подай мені лютню з каміння» і має підзаголовок «Українська лірика XX століття». Упорядкував її Юрій Андрухович, один із найпопулярніших нині українських письменників, вірші якого, однак, через авторську скромність до антології не потрапили. Тим не менше, особистість Ю. Андруховича виразно відчувається в доборі текстів, коментарях до них і, звісно, передмові. «У поняття 'сучасна поезія', — пише він, — я вкладав зміст синонімічного до нього поняття 'поезія модерна', від якого вже й зовсім близько до модернізму в поезії. Отже, всі без винятку презентовані тут автори так чи інакше пов'язані з новаціями й новаторством, з оновленням поетичного мислення й мовлення, з відкриванням мови, її можливостей, її безмежности».

Можна, звісно, посперечатися з упорядником, котрий свідомо вивів за межі антології діяспорних та еміґраційних авторів, вважаючи, що «загальні закономірності літературного процесу в них виявляли себе цілком поіншому» (таким чином не знайдемо у книзі ні Маланюка, ні Дарагана, ні Рубчака, ні Фішбейна). Не знайдемо тут і раннього Рильського, Зерова, Бажана, Семенка — хоч їхня «модерність» у контексті 20-их років лишається незаперечною. Незаслужено обійдено в книзі молодого Драча, раннього «абсурдиста» Холодного, пізнього Талалая, проникливого, хоч і нерівного лірика Михайла Саченка, можливо, також ранніх Ірину Жиленко та Бориса Нечерду. І, звісно, наприкінці антології виразно не вистачає Володимира Цибулька та Костянтина Москальця.

Безумовно, кожна антологія є «смаковою», і до кожної легше запропонувати ще кільканадцять «відсутніх» імен, ніж вилучити натомість бодай кілька «присутніх». Жоден із двадцяти поетів Андруховичевої антології, в усякому разі, не є випадковим — від Володимира Свідзинського, Павла Тичини, Євгена Плужника та Б.-І. Антонича до Ліни Костенко, Вінграновського, Калинця, Стуса, Воробйова, Голобородька і Кордуна. Найскладніше, зрозуміло, з сучасними авторами, об'єктивна оцінка яких «упритул», без жодної часової віддалі, навряд чи можлива. Характерно, однак, що більшість імен сучасних поетів і в американській, і в німецькій антологіях збігаються. Це ті ж Лишега, Білоцерківець, Забужко, Ірванець, Неборак, але це також Чубай, Римарук, Герасим'юк, Малкович, яких вдалося перекласти по-німецьки, але не вдалось — по-англійськи.

...Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи"разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

У Пармі помер інж. В. Федорів

В суботу, 12-го липня ц.р. у шпиталі в Пармі упокоївся в Бозі на 72-му році життя по довшій і затяжній недузі св. п. інж. Володимир Федорів. Похоронні Молебні, Панахиду, Службу Божу і Молебен на кладовищі свв. Апостолів Петра і Павла відслужили отці при катедрі св. Йосафата в Пармі о. митрат Михайло Ревтюк і о. Андрій Гановський. По Панахиді в похоронному заведені Колодій-Лазута прощали покійного Розалія Головка, голова Дирекції місцевої кредитівки „Самопоміч", і пл. сен. Богдан Ковч від організації Пласт. Покійний залишив найближчу родину: дружину Дарію, синів Андрія і Юрія та сестру Дарію Голик з Торонто.

В. Федорів народився 24-го лютого 1926 року в родині Варвари і Василя Федорів, в селі Угорники, на Івано-Франківщині. Початкову школу закінчив в родинному селі і вступив до гімназії в Станіславові. Був людиною релігійною та щирим патріотом і лагідного характеру. Був надзвичайно товариської і веселої вдачі. Ще в юнацьких літах був ентузіястом визвольної боротьби українського народу і на 17-му році життя вступив в Юнацтво ОУН. Воєнна хуртовина Другої світовії війни закинула його з родиною до Німеччини, де він закінчує торговельну школу. Після війни виїжджає до Торонто і починає студіювати електричну інженерію, яку і закінчує вже в ЗСА дипломом інженера. Ще в Німеччині, в таборах переселенців, був дуже активним в молодечій організації Пласт, опісля продовжує цю працю, займаючи чолові пости в Канаді і ЗСА. В Америці поселюється в містечку Лорейн біля Клівленду і там запізнає Дарцю Боднар, з якою одружується в 1974 році. Щасливе подружжя Господь поблагословив двома синами, з яких Андрій вже закінчив університетські студії, а передчасна смерть не дозволила покійному дочекатися ґрадуації другого сина, Юрія. Своїх синів родичі виховували взірцево, в релігійно-національному дусі і вони, як і дружина покійного Дарця, є прикладними пластунами. Дарця навіть очолювала Пласт у Клівленді, на пості станичної. Покійний Володимир крім своєї професійної інженерської праці знаходив час і був дже діяльним на кооперативній ниві в 1960-их роках у місті Лорейн, де був членом Дирекції, а згодом її головою. В 1982 році, після злуки кредитівки в Лорейні з кредитівкою „Самопоміч" у Пармі, був активним членом Дирекції в Пармі та її секретарем аж до свого відходу в засвіти. Прогалину, яку він залишив в Дирекції, буде важко заступити.

На Службі Божій за душу покійного промовляв о. Андрій Гановський, який, між іншим, згадав і про часті відвідини обох отців вже дуже хворого Володимира в шпиталі і підкреслив подивугідний душевний спокій покійного. На тризні, яка відбулася в ресторані „Сіріно", прощальне слово виголосив д-р Волоримир Базарко, адвокат, з рамени Старшини Пласту. На Панахиді було присутніх багато людей, а також пластунів і пластунок, які приїхали аж з пластового табору „Писаний Камінь". Відспіванням пластового „Отче наш" і „Ніч вже йде" вони попрощали довголітнього пластового виховника В. Федорова.

Д-р Володимир Боднар

ПОДІЇ

СУМІВСЬКІ ТАБОРИ

Літні сумівські табори проходять в таких місцевостях: Елленвілл, Н. Й. — на оселі СУМ: табір суменят — 20-го липня-2-го серпня, виховно-спортовий — 3-16-го серпня, виховно-мистецький — 17-30-го серпня. Тел. для інформацій (212) 477-3084.

Табори на оселі СУМ біля Барабу, Виск., — 13-го липня-2-го серпня — виховно-відпочинковий, 3-9-го серпня — копаного м'яча. Тел. для інформацій (773) 486-4204.

На оселі „Холодний яр" у Филмор, Н. Й., 13-го липня-3-го серпня проходить виховно-відпочинковий табір. У справі інформацій слід телефонувати до Олі Король (716) 671-2317.

УГБ

УКРАЇНСЬКА ГІМНАЗІЯ В БЕРХТЕСҐАДЕН

50 ЛІТТЯ

1947 — 1997

З нагоди першої матури української гімназії в таборі „Орлик" Берхтесґаден

відбудеться

ЗУСТРІЧ

3-4-5-го жовтня 1997 р.

на Союзівці

Запрошуємо всіх колишніх абітурієнтів і учнів з родинами.

ПРОГРАМА:

п'ятниця 3-го жовтня

год. 7-ма веч.: Реєстрація. Товариська зустріч у „Веселці"

субота 4-го жовтня

год. 10-та ранку: Продовження реєстрації
год. 10:30 ранку: Тенісові змагання Ліда і Мирон і охочі
год. 2:30 по полудні: Відкриття з'їзду і спільна знимка
год. 3:30 по полудні: Зустрічі по клясах
год. 5:30 по полудні: Коктейлі — „Веселка"
год. 7-ма веч.: Бенкет і забава (вечірній одяг)

неділя 5-го жовтня

год. 10-та ранку: Служба Божа і Панахида за бл. п. директора, професорів і учнів
год. 1-ша по пол.: полуденок і закриття з'їзду.

В той сам час відбудеться з'їзд Лювенських студентів.

Замовлення кімнат: **СОЮЗІВКА (914) 626-5641**

У Гарварді відбувається Літня Школа

23-го червня ц.р. почала навчання 27-ма з черги Літня Школа Українознавства Гарвардського університету з участю 53-ох студентів. У програмі, єдиній того рівня і змісту серед західніх академічних установ, відбуваються виклади історії України XX століття, української мови (початковий, середній та вищий курси, останній подає огляд сучасної ділової мови України) та модерної української літератури. Щотижня також є семінар про державу і суспільство незалежної України. Вечорами відбуваються спеціяльні лекції гостюючих вчених, покази фільмів з України, театральна майстерня, дискусії за „круглим столом".

Коли в минулому на лекціях переважали студенти, діти нової еміґрації, які бажали глибше вивчити своє прадідівське коріння, то сьогодні крім студентів українського походження з діяспори (їх 15 цього разу) в Літній Школі беруть участь 13 американців, три студенти з Австрії, Анлії і Тайвану та 22 українців з України: з Харкова, Києва, Чернівців, Одеси, Запоріжжя, Львова, Хмельницького (з Академії Прикордонних Військ України), Симферополя і Кіровограду. Молоді приїжджі з України, отримавши стипендії від американських або чужих фундацій чи українських громадських установ для навчання в Гарварді користають з цієї нагоди і здобувають досвід у гарвардському оточенні, який наголошує інтелектуальну незалежність і професіоналізм, базований на знанні основної фахової літератури та спроможности ефективно брати участь в науковому житті світу. В цьому їм допомогли своєю добродійністю жертводавці Фонду Катедр Українознавства, Міжнародний фонд відродження (Київ), Українсько-Американська Асоціяція Професіоналістів і Бизнесменів Ню Йорку і Ню Джерзі, Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" в Ню Йорку, Освітній фонд Координаційного Комітету Допомоги Україні, Фундація Українсько-Американського Центру у Мишиґені (UACF), „Самопоміч" — Федеральна Кредитова Кооператива в Пассейку та Фонд Українського Народного Дому в Блекстон, Масс.

Студенти цьогорічної Літньої Школи Українознавства мають виїмкову нагоду слухати виклади відомих вчених: Романа Шпорлюка (професора катедри української історії ім. М. Грушевського в Гарварді і директора Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету), Богдана Кравченка (проректора Академії Державного Управління — бюро Президента України), Віри Андрушків (координатора Міжнародної програми Бизнесової школи університету Вейн Стейт у Мишиґені, викладача славістичного відділу того університету і директора гарвардської Літньої Школи Українознавства ц.р.), Соломії Павличко (вченої Відділу теорії літератури Інституту літератури Національної Академії Наук в Києві), Наталії Шостак (університет Алберти) і Юрія Шевчука (Нюйоркський університет).

Наші студенти також мали нагоду почути в Гарварді виступи видатних гостей: д-ра Мирона Куропася і д-р Марти Дичок на тему історії української еміґрації, музиколога Юліяна Китастого, режисера Вірляни Ткач, мистецтвознавця д-р Оленки Певної. Амбасадор Юрій Щербак відвідав Гарвардський університет 2-го липня ц.р., де вів кількагодинну дискусію зі студентами за „круглим столом" і опісля обідав з ними.

В Гарварді цього літа також заплянований триденний симпозіюм на тему української незалежности, який організує д-р Любомир Гайда, заступник директора УНІГУ. У цій спеціяльній програмі для фахівців уряду, фінансових установ, журналістів та дослідників передбачено участь гарвардських і інших гостюючих викладачів, між ними відомих економістів Джеффрі Сакса (Гарвард), Даніела Кавфмана (Світовий банк), Олега Гаврилишина (Міжнародний валютний фонд), Віктора Пинзеника (попередній віцепрем'єрміністер з питань економіки) та Андерса Аслунда (Фонд Карнеґі сприяння міжнародному мирові).

Українська громада може гордитись тим, що в найбільш відомому американському університеті вже понад чверть століття успішно діє Літня Школа Українознавства. Тяглість тут забезпечує міцна інститутська база: три українські катедри (української історії, мови та літератури), які діють у відповідних відділах Гарвардського університету і Український Науковий Інститут, який діє в системі дослідчих центрів при факультеті гуманістичних наук, присвячуючись українознавству. Така постійна присутність україністів у Гарварді має свої позитивні наслідки. Коли приходиться організувати літні курси українознавства, то вже не треба переконувати адміністрацію університету про їх доцільність, або пояснювати людям що таке українознавство. Сам Гарвардський університет у своїх оголошеннях в американській пресі наголошує українську програму як одну з атракцій його Літньої Школи.

Інституційна база українського Гарварду буде існувати так довго, як довго існуватиме Гарвард. Великою запорукою цього стають українські постійні залізні фонди в Гарварді, створені з пожертв української громади. Їх ґарантований щорічний дохід запевнює матеріяльну стабільність українській науці в Гарварді. Тому дуже актуально сьогодні скріплювати українські фонди в Гарварді і цим запевнити українській науці дальший безперервний розвиток.

Інформації про пожертви на сталий залізний фонд програми Літньої Школи Українознавства чи на інші гарвардські українознавчі програми можна отримати, звертаючись до Фонду Катедр Українознавства: Ukrainian Studies Fund, Harvard University, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, MA 02138.

ФКУ

Видання 1-го тому „Історії України-Руси" М. Грушевського

В 1989 році Канадський Інститут Українських Студій (КІУС) поширив свою діяльність, створивши Центр Досліджень Історії України ім. Петра Яцика. Пожертва 1 млн. дол. від відомого торонтонського підприємця, мецената і громадського діяча П. Яцика стала вічним фондом в сумі 3 млн. дол. завдяки тодішній програмі вирівнювальних фондів провінції Алберта. В 1990 році д-р Франк Сисин, колишній ад'юнкт-професор історії в Гарвардському університеті і заступник директора Українського Наукового Інституту в Гарварді, зайняв посаду директора нового центру.

Центр щороку видає кілька стипендій для науковців і студентів, а також провадить активну видавничу діяльність. Серія україномовних видань центру дозволяє українським читачам і науковцям познайомитися з найкращими західніми працями з історії України. Першим виданням цієї серії були „Історичні есеї" Івана Лисяка-Рудницького (1995 р.), а в 1997 році вийшла книжка Зенона Когута „Російський централізм і українська автономія". Мета серії англомовних монографій центру — поширювати наукові праці з історії України в західньому світі. Першим томом цієї серії було видання викладів визначного спеціяліста візантійських та слов'янських студій Ігоря Шевченка „Україна поміж Сходом і Заходом". Центр підтримує також видання архівних матеріялів про українське козацтво з архівів Росії та Польщі і є співспонзором низки видань в Україні, включно з передруком оригіналу „Історії України-Руси" Михайла Грушевського.

Головним завданням Центру ім. Яцика стало англомовне видання 10-томної „Історії України-Руси" Грушевського. Над перекладом 11 книг „Історії" працює шестеро перекладачів: Марта Скорупська, Іан Пресс, Богдан Струмінський, Андрій Винницький, Леонід Герець і Марта Олійник. Відповідальним редактором видання є Уляна Пасічник з Торонто, яка співпрацює з іншими членами редакційної групи — Мирославом Юркевичем, Сергієм Плохієм, Душаном Беднарським, Марком Стехом і Андрієм Горняткевичем. Багато відомих спеціялістів працює над виданням в ролі наукових консультантів. Американська фундація National Endowment for the Humanities признала спеціяльну дотацію на видання томів, що стосуються історії Козаччини, а Канадська Фундація Українських Студій передала пожертву на друк книжок у видавництві КІУС. Освітня Фундація Петра Яцика зорганізувала і фінансувала кампанію збірки фондів на цей проєкт, внаслідок якої, крім багатьох щедрих пожертв, п'ять жертводавців (Петро та Іванна Стельмахи, Ганна Мазуренко, Софія Войтина, Михайло і Дарія Ковальські та анонімний жертводавець) зголосили бажання стати спонзорами одного тому „Історії", подарувши 100,000 дол. або більше.

Видання першого тому „Історії" здійснено завдяки щедрому дарові Петра та Іванни Стельмахів з Міссіссаґа, Онт. Засновники фірми Sky Light Construction, подружжя Стельмахи мають двоє дітей: д-ра Богдана Стельмаха, який проживає в Оттаві, і Емілію Стельмах в Торонто. Родина Стельмахів — це активні громадські діячі і відомі меценати української науки. Заснований ними Вічний Фонд Петра та Іванни Стельмахів при КІУС фінансово підтримує працю Інституту історичних досліджень при Львівському Університеті.

Перший том „Історії" переклала Марта Скорупська з Ню Йорку, відома перекладачка з української та російської мов, колишній головний редактор журналу „Сучасність" та директор української програми „Радіо Свобода". Науковим редактором тому був Анджей Поппе, професор середньовічної історії з Варшавського університету і світової слави спеціяліст з історії Київської Руси. Проф. Поппе — автор багатьох наукових праць про взаємини Церкви і держави в давній Русі, політику київських князів, давньоруську гагіографічну літературу, а також редактор журналу "Russia Mediaevalis". Головний редактор видання „Історії", д-р Франк Сисин, був співредактором цього тому з допомогою Уляни Пасічник. Над першим томом працювали також наступні наукові консультанти: Пол Голлінґсворт, Богдан Струмінський, Ігор Шевченко, Саймон Франклін, Андрас Рідламаєр, Барбара Войтек, Адріян Мандзій, Марія Субтельна, Мартин Дімнік і Володимир Мезенцев.

У вересні 1997 року відбудуться офіційні презентації першого тому „Історії України-Руси" в таких містах: 18-го вересня в Едмонтоні, 26-го вересня в Ню Йорку, 28-го і 29-го вересня в Торонто. Цей том можна набути за 79.99 дол. у видавництві КІУС, 352 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, T6G 2E8, факс: (403) 492-4967. Видавництво надає також можливість закупити повний комплект усіх томів „Історії" по зниженій ціні 500 дол. до 31-го грудня 1997 року (книжки надходитимуть поступово після видання окремих томів). Додаткові інформації можна знайти на Інтернеті під адресою: hhttp://www/utoronto./ca/cius.

Організатори видання „Історії" Грушевського закликають українську громаду підтримати працю над дальшими томами щедрими пожертвами, які можна висилати на подане вище адресу Канадського Інституту Українських Студій. Просимо виписувати чеки на "CIUS — Hrushevsky project".

Н. Н.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

СВ. П.

ДАНИЛА КАРПА

буде відправлена

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА

за спокій його душі у середу, 6-го серпня 1997 р. о год. 8:30 ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО КЛЮБУ
і приятелі

ПОВІДОМЛЕННЯ

Подаємо до відома, що з днем 15-го червня 1997 року Комітет „Чорнобиль Виклик '96", Відділ Ню Йорк, закінчує свою діяльність.

Фонди зібрані на допомогу жертвам чорнобильської катастрофи в сумі 15,839 дол. розподілено на такі цілі: Освітній Фонд — 1,200 дол., відзначення чорнобильської катастрофи в ОН — 1,000 дол., кошти вистави „10-та річниця Чорнобиля" — 1,500 дол., кошти влаштування „Голодного обіду" та на адміністраційні видатки — 2,700 дол. на медичну допомогу дітям-жертвам Чорнобиля на руки Управи Союзу Українок Америки — 10,032 дол.

Всім жертводавцям ще раз складаємо щиру подяку за жертвенну фінансову підтримку та участь у відзначенні десятої річниці чорнобильської трагедії.

За Комітет „Чорнобиль Виклик '96",
Відділ Ню Йорк.

Д-р Лев Добрянський, голова — **Михайло Цвях**, фінансовий референт

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРИНАРНИХ ЛІКАРІВ в АМЕРИЦІ
ділиться сумною вісткою зі своїми членами і громадянством, що 20-го липня 1997 р. в Клівленді, Огайо відійшов у вічність на 88-му році життя

св. п.
д-р
МИРОСЛАВ МИЧКОВСЬКИЙ

нар. в Чернівцях, Буковина, ветеринарний лікар, довголітній член Об'єднання УВЛА і громадський діяч.

Родині покійного висловлюємо найглибші співчуття.

Замість квітів складаємо даток на Києво-Могилянську Академію.

Тіло покійного, згідно з його волею, буде похоронено на його зеленій Буковині.

Вічна йому пам'ять!

У невимовному болю повідомляємо Рідню, Друзів, Знайомих і Українську Громаду, що в день 21-го травня 1997 р. відійшов у вічність наш найдорожчий БАТЬКО, ДЗЯДЗЬО, ВУЙКО й ШВАГЕР

бл. п.
ОМЕЛЯН КОТЛЯРЧУК

нар. 25-го серпня 1913 р. в Бережанах, Україна, фінансист та активний громадський діяч.

ПОХОРОН відбувся 27-го травня 1997 р. з церкви св. Юра. ПОХОВАНИЙ на цвинтарі св. Духа в Гамптонбурґу, Н. Й.

Залишені у смутку:

сини — ІГОР
— ЕВГЕН з дружиною МАРІЙКОЮ і дітьми ДАРІЄЮ і ЕВГЕНОМ мол.
родини — ДАНИЛО СУЛЖИНСЬКИЙ з родиною
— ІВАН ЖУК з родиною
— МИХАЙЛО КОМАРНИЦЬКИЙ з родиною
— ВОЛОДИМИР МАЦЕЛЮХ з родиною
та ближча і дальша родина в Україні.

Вічна йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що в суботу 26-го липня 1997 р. в Ню Йорку відійшла у вічність на 101-му році життя

бл. п.
ПАРАСКЕВІЯ ЩУР
з дому МОКОСІЙ

нар. 20-го жовтня 1896 р. в с. Саранчуки пов. Бережани.

У смутку залишилися:

доньки — ДАРІЯ КОСТІВ з мужем ЮРІЄМ
— СТЕФАНІЯ ДЗЮБАК з мужем ВАСИЛЕМ в Україні
внуки — МАРІЙКА КОСТІВ
— АНДРІЙ КОСТІВ
— СТЕПАН ДЗЮБАК з дружиною ЛЮБОЮ
— ВОЛОДИМИР ДЗЮБАК з дружиною НАДЕЮ
правнуки — ОКСАНА
— МИХАСЬ
— ВАСИЛЬКО
— ВАСИЛЬКО
— МИКОЛЬО
ближча і дальша родина в Україні і ЗСА.

ПАНАХИДА у вівторок 29-го липня 1997 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.
ПОХОРОН в середу 30-го липня о год. 9:30 ранку з церкви св. Юра в Ню Йорку, а відтак на Український Православний Цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Українська громада Аделайди вітала гостя з України

Вечірньою порою, 23-го травня ц.р. на летовище в Аделайді прибув з Мельбурну дорогий гість, генерал збройних сил України та гетьман Українського Козацтва, народний депутат України Володимир Мулява, якого вже раніше зустрічали наші громади у Сіднею і Мельбурні. Прибув він до нас у супроводі отамана Василя Буряка, який подбав про його приїзд до Австралії та був його тут постійним супровідником і співподорожником.

На летовищі зустріли Володимира Муляву представники громади на чолі з головою — Іваном Снятинським, який привітав гостя, бажаючи гарно провести дні в нашому місті. Щирі слова вітання склала Лілієн Болецька, яка була вдягнена в народну ношу, вручивши гостеві букет квітів і солодощі. Вітали гетьмана: голова Краєвої Управи Братства 1-ої УДНА Степан Трушкевич, голова Станиці Братства 1-ої УДНА у П. Австралії Теодозій Андрушко, голова ЛВУ Михайло Добриденко, голова дирекції Кооперативи „Говерля" Борис Потюх та голова Українських Підприємців і Професіоналістів Юрій Василюк. Після привітань генерал-майор Володимир Мулява і отаман Василь Буряк від'їхали на відпочинок до Павлини і Степана Трушкевичів.

На другий день відбулося інтерв'ю з достойним гостем в радіостудії УГПА, яке провела Марія Ковальська в асисті звукозаписувача Миколи Бовкуна, після чого гості прибули на вечерю до залі УАПЦ св. Архистратига Михаїла, яку влаштовано управою УГПА. Рясними оплесками вітали присутні українського генерала після урочистого привітання його І. Снятинським та церковним старостою М. Мельником. У своєму слові шановний гість, оповідаючи про себе і про стан в Україні, підкреслив, що, на жаль, перехідний процес в Украні достатньо не сприймається через відсутність потрібної консолідації сил, а також і потрібної координації сил з українською діяспорою. „Ми є один народ, — казав В. Мулява, — незалежно від того, що доля веліла проживати многим поза Україною". За його словами, нашою найбільшою трагедією є наше роз'єднання — хвороба, яка підкошувала нас віками. У сучасну пору в Україні найбільшою перешкодою у державному будівництві є поділ у партіях, угрупованнях, але найповажнішим загрозливим поділом є релігійний.

Оповідаючи про себе, генерал підкреслив: „Я з роду прадідів є православним. Одначе для мене Україна понад все! І коли настав час, я зайнявся справою перевезення тіла великого страдника і відданого українського патріота Патріярха УКЦ Йосифа Сліпого з Риму до Львова, згідно з його заповітом. Так, я літав до Риму військовим літаком незалежної України і супроводжував домовину з тлінними останками великого Патріярха Йосифа до Львова, до церкви Святого Юра".

Гетьман Володимир Мулява підкреслював здібність і працьовитість українського народу та тверду віру в краще майбутнє нашої держави, незалежно від сучасних криз, які є в більшості інспіровані Москвою, чому допомагають її поплентачі.

Майбутнє Української держави, на його думку, є оптимістичним тому, що наша країна є третьою у світі щодо природних багатств, з працьовитим народом та великою кількістю високоосвічених фахівців і науковців. Україні у сучасну пору не вистачає дрібних і середніх виробництв. Тому, закликає він, потрібно створювати інвестиційні компанії та вкладати капітали в українську економіку, в українські виробництва. Особливо бажаним є, щоб виробництво в Україні втримати в українських руках, аби вони не стали поживою для чужинецьких інвесторів.

На думку генерала, відродження новітнього українського козацтва є великою притягальною силою нашій молоді, яка горнеться до нього та побільшує його ряди. Козацтво відроджує бойове мистецтво пластунів-козаків та водночас проходить виховно-ідеологічна підготова. На запит, чому обкрадають державу, генерал відповів: „Злодійство є прикметою, яку успадкували народи, що виховалися в московській імперії. Колись крали, щоби вижити. Сьогодні крадуть по енергії. Одначе, це з часом минеться". В неділю, 25-го травня В. Мулява з отаманом В. Буряком та їхнім господарем в Аделайді С. Трушкевичем був на Службі Божій у церкві св. Архистратига Михаїла а також і в УКЦ св. Покрови на Вейвіл, де біля Богослуження в залі парохії відбувся в честь гостя обід, влаштований Станицею Братства колишніх вояків 1-ої УДНА. Згодом в Народному Домі відбулася зустріч з громадянством.

Шановний гість, привітавши присутніх, намагався об'єктивно змалювати сучасний стан в Україні з його позитивними і негативними сторонами. Він підкреслив ще раз потребу допомагати народові нашому не лише матеріяльно, але також і скріплювати його національну свідомість. „Приїздіть в Україні хоча б на тиждень та спілкуйтеся з народом нашим", — закликав генерал.

Під час прийняття в домі Марії і Михайла Ґоян. Генерал-майор Володимир Мулява з д-ром Святополком і Марійкою Шумськими та господинею Марією Гоян в її домі.

Як колишній начальник соціяльно-психологічної служби Збройних Сил України В. Мулява слідкує за станом армії. Він переконаний, що вона є боєздатна та здатна охоронити Україну. В кожному воякові — прихований козак, в генах якого заховані лицарі славних антоскитів та навіть прапредків-оріїв. Портібна лише всеукраїнська єдність. Хаос який наступив в Україні, мине і Україна стане одною з найбагатших країв Европи, сказав він.

Були запити, на які шановний гість давав вичерпуючі відповіді. Порядок зустрічі керував голова громади д-р І. Снятинський, який подякував гостеві та доручив своєму заступникові, авторові цього репортажу проголосити „тост" генералові, що було здійснено постанням присутніх та відспіванням йому „На многії літа". Наступила коротка перерва, після якої розпочалася програма святочного концерту, вшановуючи Героїв України. Особливо гість був зацікавлений виступом балетно-хорового ансамблю „Каштан" і з захопленням стежив за бравурністю виконавців „козацького балету" зі списами, та був дуже вдоволений, що всі вони народжені вже в Австралії. В. Мулява також був захоплений виступом хору „Гомін" в доказ чого зложив щиру подяку диригентці Галі Чубатій.

Заключною подією цього вечора було прийняття в домі Марійки та Михайла Гоянів, яких вже давніше пізнав у Києві В. Мулява.

Під час вечері ми мали нагоду краще пізнати достойного гостя та почути від нього цікаві фрагменти з подій у Києві — початків нашої незалежності та останніх років, а також почути його оцінку деяких подій і характеристику наших діячів.

Перед своїм відлетом з Аделайди, В. Мулява ще мав нагоду побувати в „Маунт Лофти", куди його возили гостинні господарі Павлина і Степан Трушкевичі, та побували в „Клелянд" національному парку.

Підсумовуючи ці незабутні дні, коли ми вітали достойного гостя, можемо ствердити, що генерал Володимир Мулява є дійсно дорогим і достойним у своїй безмежній любові до України і народу нашого, для всіх нас в Україні і поза нею. А це тому, що у хвилинах, коли несподівано Україна стала незалежною державою, він взявся за основну важливу справу — встановлення Збройних Сил України з надійним офіцерським складом. Будучи обраний в Раду Колегії Народного Руху, коли утворилася Українська армія і було призначено міністра оборони, вже на другий день В. Мулява вручив йому виготовлену раніше ним „Концепцію Соціяльно-психологічної Служби, концепцію роботи з особовим складом". Його відразу запрошено міністром оборони творити цю службу, призначивши начальником Управління Соціяльно-психологічної служби.

Наше признання і слава генералові Володимирові Муляві.

Д-р Святополк Шумський

АМБАСАДОРА ЗСА в Грузії Вілліяма Гаррісона Картні призначено спеціяльним дорадником Президента Билла Клінтона. Як повідомив Білий Дім, 53-річний дипломат також займатиме пост старшого керівника програм Ради національної безпеки в питаннях Росії, України та Евразії. В. Картні працював амбасадором ЗСА в Грузії від 1995 року. До того часу він був амбасадором в Казахстані, виконував дипломатичні доручення в Москві і Бразилії.

КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
ГОЛОВНА ПЛАСТОВА БУЛАВА

Золота Булава

Пластова оселя „Батурин"
Квебек, Канада

Привіт 1997

ВІДІЙШЛИ • ВІД НАС •

МИХАЙЛО ЕЛЬКО член УНС Відд. 282-го Т-ва ім. Непорочного Зачаття в Вілкіс Берри, Па. помер 6-го березня 1997 року на 75-му році життя. Нар. 1921 року у Вілкіс Берри, Па. Членом УНС став 1939 року. Залишив у смутку дружину Ґльорію, дочку Керол Ронкі, сина Марка, сестру Мері Ловсон, брата Якова, племінників і племінниць. Похорон відбувся 10-го березня 1997 року на цвинтарі Італіян Індепендент у Вест Вайомін.

Вічна Йому Пам'ять!

Марія Болоська, секр.

МИХАЙЛО МОДРЕСЬКИЙ член УНС Відд. 282-го Т-ва ім. Непорочного Зачаття у Вілкіс Берри, Па. помер 4-го січня 1997 року на 79-му році життя. Нар. 1917 року в Ганове Тавншип. Членом УНС став 1948 року. Залишив у смутку сина Михайла Івана, четверо внуків, сестер Гелену і Стеллу Модреських, і Вероніку Кафчинську, брата Петра. Похорон відбувся 7-го січня 1997 року на парафіяльному цвинтарі в Нантикак, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Марія Болоська, секр.

РІЗНЕ